

Nr 360.

Av herr **Holmström m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående provisorisk förbättring av löneställningen för vissa befattningshavare i statens tjänst m. fl.

Propositionen nr 296 angående provisorisk förbättring av löneställningen för vissa befattningshavare i statens tjänst m. m. har direkt begränsat den tillfälliga löneförbättringen till de statstjänargrupper, som avlönas enligt femte och sjätte löneklasserna, och indirekt till den åttonde löneklassen eller därunder. Tvivelsutan ha de lägre befattningshavarna i statstjänst starkt pressats av dyrtidstrycket och haft en mycket liten marginal för de inknappningar, som sänkningen av reallönen gjort nödvändiga. Trots lönefrågornas intima sammanhang med prisstoppet synes det oss önskligt, om statsmakterna nu kunna förhjälpa dessa grupper till en ekonomisk lättnad.

Den uppgörelse, som träffats mellan finansministern och vederbörande personalförbund, torde — även om den självfallet inte kan vara bindande för riksdagen eller beröva denna dess fria prövningsrätt — få betraktas som en på ömsesidiga jämkningar fotad kompromiss mellan de olika löneintressen, som framträtt under denna frågas förberedande behandling. Eljest synes det oss, som om även inom den angivna kostnadsramen familjeförsörjningsprinciperna borde ha fått komma starkare till uttryck än som skett. Det måste ligga i öppen dag, att dyrtidstrycket varit kraftigare och verkat svårare för dem, som haft en familj och särskilt då barn att dra försorg om, än för dem, vilka ingen försörjningsplikt åvilar. Och det är lika givet, att många familjeförsörjare i högre löneställning än den åttonde löneklassen till följd av krisen fått större ekonomiska bekymmer att dragas med än en del av de ensamstående, som nu föreslås komma i åtnjutande av löneförstärkningen. Det skulle ha varit mera välbetänkt och stått i bättre samklang med tidens befolkningspolitiska strävanden, om barntilläggen i huvudsak lagts till grund för löneförbättringen och utsträckts även till familjeförsörjare högre upp på löneskalan, än som nu föreslås. I anseende till frågans läge ha vi dock avstått från att framlägga förslag till en sådan omläggning av denna krishjälp.

Den lösning, som nu föreslås och som inskränker lönetilläggen till vissa statstjänare, synes oss acceptabel endast som en med hänsyn till krisen och penningpolitiken utformad tillfällig hjälpaktion. Det måste nämligen vara uppenbart, att lösningen rubbar den lönedifferentiering, som statsmakterna fastställt för sina tjänstemän. Skulle lösningen bli beständig

eller anses prejudicerande för statsmakterna i framtiden, innebär det, att de statliga befattningshavarna i mellangraderna och däröver ekonomiskt tryckas ner, trots att de i förhållande till utbildning, tjänsteställning och ansvar ingalunda kunna betraktas som gynnade i lönehänseende, allra minst om jämförelse göres med den genomsnittliga lönenivån i den fria arbetsmarknaden i motsvarande tjänster. En nivellering av löneskalan skulle inte bara innebära en orättvisa mot de nämnda befattningshavarna utan även stå i strid mot statens egna direkta intressen vid rekryteringen för statstjänst. Då den uppdelning av statstjänarna, som regeringsförslaget gör, framkallat oro för framtiden bland de grupper, som lämnats utanför, finna vi det starkt påkallat, att riksdagen gör ett uttalande av innebörd, att ett bifall till propositionen inte får uppfattas som en avsikt att rubba avlönningssystemens hittillsvarande differentiering. Vi hemställa alltså,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 296 måtte uttryckligt framhålla, att ett bifall till propositionen blott får — utan någon statsmakternas avsikt att rubba avlönningssystemens hittillsvarande differentiering — betraktas såsom en av krisen betingad tillfällig hjälp till förmån för de lägsta befattningshavarna, vilken hjälp på motsvarande sätt så fort sig göra låter skall komma även övriga statliga befattningshavare till godo.

Stockholm den 11 november 1944.

Nils Holmström.

Nils Herlitz.

Gösta Siljeström.